

Bisdomdag: hoopvol op weg naar missionaire parochies

Bijna 200 deelnemers uit het Aartsbisdom Utrecht waren bij de Bisdomdag op 11 november in Ede. Onder het dagmotto 'Samen groeien als parochie in de kracht van de Heilige Geest' bogen zij zich over de vraag: hoe kunnen parochies in deze tijd van krimp missionair zijn en nieuwe mensen aanspreken? Behalve luisteren naar verhalen en getuigenissen was er ook veel ruimte voor uitwisseling met andere aanwezigen.

De programmaonderdelen werden afgewisseld met zang en gebed. De hele dag was er Eucharistische aanbidding, verzorgd door enkele zusters van de Ongeschoeide Karmelietessen uit Arnhem. De dag werd afgesloten met een gezamenlijke Eucharistische aanbidding en een zegen van kardinaal Eijk. Deze

Bisdomdag vormde een startpunt voor een meerjarig traject, waarin in een bezoekeronderzoek aan alle parochies geïnventariseerd zal worden wat daar de wensen, verlangens en mogelijkheden zijn om uit te groeien tot een missionaire parochie.

'Schouders eronder zetten'

Kardinaal Eijk stond onder meer stil bij de recente geschiedenis en de stand van zaken in het Aartsbisdom Utrecht, een context van afnemend kerkbezoek, dalende aantallen vrijwilligers, kerksluitingen en minder inkomsten. "Het proces van herstructurering is in een aantal parochies grotendeels afgesloten, loopt nog of moet nog op gang komen. Nu echter stelt zich een belangrijker en fundamentele vraag: hoe kunnen we mensen (weer) tot Christus en Zijn Kerk brengen?"

Als in een geloofsgemeenschap de kerk moet sluiten, gaat niet alleen in het gebouw het licht uit, aldus de kardinaal. "Ook het Licht van Christus dooft dan bij veel mensen, slechts een kleine groep vindt de weg naar een ander kerkgebouw." De prangende vraag is: hoe kunnen we mensen (weer) tot Christus brengen? Kardinaal Eijk: "Tot de jaren vijftig ging alles min of meer vanzelf in de Kerk in Nederland, nu vormen we net als in de tijd van de Handelingen van de Apostelen een kleine minderheid. De hoofdpersonen zijn echter niet de apostelen, de hoofdpersoon is de Heilige Geest. Deze heeft Jezus met Pinksteren aan Zijn Kerk gegeven. We willen deze Bisdomdag dan ook biddend doorbrengen." Bij de (re-)evangelisatie van het Aartsbisdom Utrecht is Maria onze onmisbare voorspreekster, aldus de kardinaal. Ook de heilige

Willibrord en de heilige Martinus zijn twee belangrijke voorsprekers en voorbeelden voor ons, aldus de aartsbisschop van Utrecht. "We gaan dus de schouders eronder zetten om werkelijk missionaire parochies te worden en ik wens u daarbij Gods rijkste zegen."

Nieuwe taal

Vervolgens gaven parochievicaris Erik Rozeman en parochiaan Hadewych Klaassen uit de H. Titus Brandsma parochie een getuigenis over hoe zij al enige tijd bezig zijn met het thema 'missionaire parochie'. De start lag in 2019, "er ging toen rouw door onze parochie heen, we wilden ook wat anders doen dan kerken sluiten. We zochten contact met het Centrum voor Parochiespiritualiteit en hielden vervolgens een informatieavond. Daar kwamen veel mensen op af." Het gedeelde gevoel was: van kerken sluiten naar Jezus bekend maken. Hadewych Klaassen: "Het Centrum voor Parochiespiritualiteit adviseerde eerst een jaar van bezinning in te lassen en niet direct in de actie te schieten. Dat namen we ter harte, al zijn we wel met de Alphacursus gestart. Die loopt nu weer, met 25 deelnemers. Deze cursus creëert een nieuwe taal, zodat we kunnen

praten over ons geloof." Rozeman vulde aan: "Alpha is de motor en fungeert als kennismaking. Het slaat in als een bom en maakt de parochie tot één grote familie."

Als droom voor de parochie noemde Rozeman "het werken aan een cultuur van gastvrijheid, nieuwe energie en nieuwe ideeën. Gebruik maken van laagdrempelige mogelijkheden en de moed hebben om op jongeren af te stappen." Het gebed is daarbij heel belangrijk, benadrukte Klaassen: "Het betekent niet alleen hard werken, maar ook biddende inzet en meebewegen met de Heilige Geest. Er is veel aanbidding van het Allerheiligste in onze parochie: God werkt in de harten van mensen en opent deuren."

Drie sleutels

Mirjam Spruit van het Centrum voor Parochiespiritualiteit (CPS) sloot het ochtendprogramma af. De bekende boeken 'Als God renoveert' en 'rebuild' over missionaire parochies zijn geen blauwdrukken, benadrukte Spruit: "Maar we worden wel uitgenodigd hoe we de principes daaruit in onze eigen parochie

kunnen inpassen." We kunnen concreet werken aan een missionaire parochie, maar wat is dat? "Dat is een parochie die met hulp van Gods genade wil beantwoorden aan haar missie, namelijk om 'leerlingen van Jezus te maken'; een parochie die nieuwe leerlingen van Jezus voortbrengt."

De aanwezigen kregen de opdracht om in twee- of drietallen een tekening te maken vanuit de drieslag: 'Wat betekent Jezus voor jou? Wie is Jezus voor jou? Wat betekent geloven voor jou?' en daarover met elkaar te spreken. "Zet dit gesprek ook door in uw parochie thuis," zo riep Spruit op.

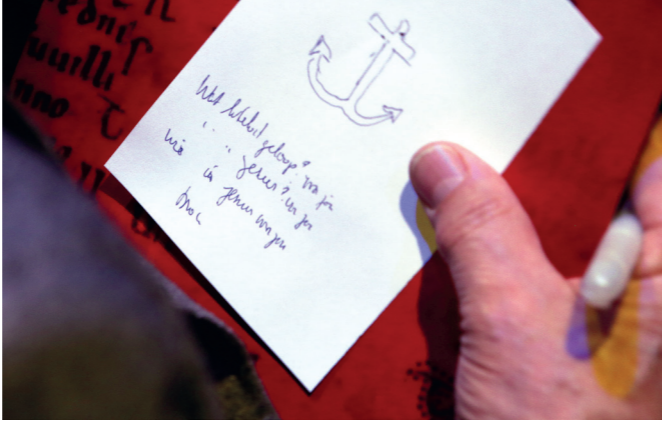
Ze vertelde ook over de drie sleutels van parochie-vernieuwing: 1. Toerusting door de Heilige Geest; 2. Prioriteit van evangelisatie en 3. De beste principes van leiderschap. "Net als Mozes kunnen we excuses verzinnen om maar niet gezonden te hoeven worden, soms overweldigt het ook mij wat er moet gebeuren in de parochie – en in de wereld." Maar de Heilige Geest is de wind in onze zeilen, aldus Spruit. Om van evangelisatie prioriteit te maken is een cultuur van gastvrijheid en uitnodiging nodig, is een keuze voor een middel (bijvoorbeeld Alpha) belangrijk en: "Wees niet bang voor ('de rommeligheid' van) nieuwe mensen! Wat betreft leiderschap is teamwork een noodzaak."

'Bid met een glimlach'

Na de lunch gaven diaken André van Aerle en pastoraal werkster Heleen van de Reep een getuigenis vanuit de Clara en Franciscus Federatie (bisdom Rotterdam). Een gebied met veel dorpjes, elk met (nog) een eigen kerk. De omslag daar kwam met de Eerste Communie: daarvoor werd een nieuw traject gestart (het Ankerproject) om de ouders (dertigers) erbij te betrekken. Dat stuitte op weerstand, maar had wel resultaat.

Vanuit de leesgroep – zeventig parochianen die het boek 'Als God renoveert' lezen – en de Alphacursus werd een stuurgroep samengesteld die de locaties stimuleert om met het missionair parochie-zijn aan de slag te gaan. Over hun aanpak zeiden ze: "Als Gods Kerk gaan wij op weg naar een vreugdevolle, gastvrije gemeenschap waarvan ieder een levende bouwsteen is. Wij willen groeien in geloof en vitaliteit en mensen ondersteunen in woord en daad als een hoopvol teken in de wereld. Zo bouwen we elkaar op tot leerlingen van Christus." Als elementen in dat proces noemden ze: Alpha, praise-vieringen, het Ankerproject, gastvrijheidsgroepen en steeds de Eucharistie centraal.

Vervolgens verzorgde Paul Donders van xpand enkele presentaties. Hij ging in op het samen groeien: wat zijn onze vragen en behoeften en hoe gaan we samen op weg? "We leven in een spannende en onvoorspelbare tijd. Wereldwijd maar ook in Nederland. Ook binnen onze Kerk en parochies. Juist nu hebben we ervoor gekozen om samen een weg te zoeken om als parochie weer een gemeenschap van

hoop, van licht en van vernieuwing van ons geloof te worden."

De parochies werden tussendoor uitgenodigd om in groepjes samen te gaan zitten en twee vragen te beantwoorden: 'Wat zijn onze vragen rondom het proces op weg naar een missionaire parochie?' En: 'Wat zijn onze behoeftes aan hulp en support de komende 12 maanden?' Donders: "We gaan samen op zoek naar de dromen voor onze parochie, want God zelf heeft hoop en visie voor jou en mij – en voor alle mensen om ons heen. Die droom gaan we dan wel vertalen naar een motiverend en haalbaar plan voor de komende drie jaren."

'Bemoedigende dag'

Deelnemers reageerden enthousiast: "Het is warm, van binnen en van buiten," zo zei iemand. Een ander zei: "Ik vind het een mooi programma, het is vooral een heel complete ervaring, ook samen met de andere parochies, ik vind het goed dat je elkaar leert kennen." Nog een andere reactie: "Het is een inspirerende dag, ik hoop dat er een hoop nieuwe vormen hieruit komen. We moeten het inderdaad met zijn allen doen. Wat heel bijzonder is, wat hier benadrukt wordt, is de stille aanbidding. Vincent Stapelbroek (parochie HH. Paulus en Ludger) vond het "eigenlijk een heel mooi vervolg op de dag waar ik dit voorjaar ben geweest in Veenendaal. Vandaag heeft het handen en voeten gekregen. Ik vind het een heel mooie kans. Want we kunnen wel kijken naar wat er niet loopt, we kunnen ook de blik richten op wat er kan komen."

Pastoor Den Hartog (parochie St. Jan de Doper) nam met enkele parochianen deel. "Ik vind het een heel bemoedigende dag. Dat je met het bisdom, de pastorale teams, de parochiebesturen maar ook heel veel andere mensen die actief zijn in de parochie, samen nadenkt over de toekomst van onze parochie. Een mooie opzet zo, heel interactief, dat je elkaar ook opzoekt in de gesprekken die er zijn. Je komt dus ook uit je eigen parochiebubbel of vicariaatsbubbel en ja, andere mensen geven een andere blik."

De bisdomstaf blikte aan het eind van de Bisdomdag op het podium terug. Kardinaal Eijk noemde het "een enthousiasmerende dag, de vonk van het vuur van de Heilige Geest is op de aanwezigen overgeslagen. Vandaag was een goede aftrap op onze weg naar missionaire parochies. En alle parochies waren vertegenwoordigd, dat is bemoedigend. De komende periode gaan we ermee verder, tijdens de curabijeenkomsten, tijdens de inventariserende bezoeken aan de parochies en op de landelijke conferentie op 6 april 2024 in Veenendaal. Ook de hulpbisschoppen Hoogenboom (hij verwees naar de Bisschoppensynode in Rome die hij in oktober bijwoonde) en Woorts en de vicarissen Pauw en Cornelissen toonden zich tevreden. Vicaris Pauw had "veel bemoediging en enthousiasme" ervaren, zei hij. "In de missionaire parochie worden belangrijke dingen aangereikt. Niet kant en klaar en we staan als bisdom aan het begin van het traject. We hebben geen plannen in de kast liggen voor de komende drie jaar, we gaan het samen met de parochies doen. We gaan gezamenlijk op weg."

Op de website van het Aartsbisdom Utrecht is een themapagina ingericht waar foto's, verslagen, materialen en nieuwsberichten worden verzameld over dit missionaire traject: www.aartsbisdom.nl/missionaire-parochies-in-het-aartsbisdom-utrecht/

Foto's: Ramon Mangold

